

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – ...../..... Г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и Заповед № РД 09-3708/23.08.2017 г. на министъра на образованието и науката

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация за специалност код **3450601 „Касиер“** от професия код **345060 „Касиер“** от професионално направление код **345 „Администрация и управление“**

София, 2020 година

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	345	„АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ”
Професия	345060	„КАСИЕР”
Специалност	3450601	„КАСИЕР”

Утвърдена със Заповед № РД 09-...../.....г.

София, 2020 година

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит по теория и практика на професията за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по специалност код **3450601 „Касиер“**, професия код **345060 „Касиер“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на първа степен по изучаваната професия **„Касиер“**, специалност **„Касиер“**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Националната изпитна програма включва:

- за частта по теория на професията – десет изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и указание за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема;
- за частта по практика на професията - указание за съдържанието на индивидуалните задания;
  - критериите за оценяване на резултатите от обучението;
  - система за оценяване;
  - препоръчителна литература;
  - приложения:
    - а. примерен изпитен билет;
    - б. примерно индивидуално задание;
    - в. примерно указание за разработване на писмен тест.

Държавният изпит – част по теория на професията се провежда като писмен изпит по една и съща изпитна тема за учениците и/или за обучаваните за дадено училище или обучаваща институция.

Училището/обучаващата институция въз основа на писмено заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането

на изпитите за придобиване на професионална квалификация може да организира провеждането на държавния изпит – част по теория на професията като писмен тест.

С изпитната тема или изпитния тест се проверява задължителното за усвояване и контрол учебно съдържание на равнища „Знание“, „Разбиране“ и „Приложение“, като броят и равнището на всяка задача са определени към критериите за оценка за всяка изпитна тема.

При избран от училището/обучаващата институция вариант на провеждане на изпита с писмен тест, въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши ученикът и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор за който се получават максимален брой точки, съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва:

1. Указание за работа, която включва:
  - целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него;
  - представяне и описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях;
  - продължителност на работа с теста;
  - начин на оценяване на резултатите от теста.
2. Методически указания за комисията по оценяване:
  - Всеки член на комисията по оценяване получава тестовите задачи, еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

За оценката на писмена работа по изпитна тема комисията по оценяване на изпита – част по теория на професията, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

За оценката на писмения тест комисията използва еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

Чрез държавния изпит – част по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на **първа** степен на професионална квалификация. Изпитът се провежда по

индивидуални задания и критерии за оценяване, изготвени от комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема №1: Пари и отличителни знаци на паричните единици.

План тезис: Същност, възникване и значение на парите. Видове пари. Функции на парите. Същност на понятието валута. Видове валута. Разпознаване на паричните единици - характеристики, реквизити, изображения, защитни елементи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
Описва същността и значението на парите, обяснява тяхното възникване.	20
Характеризира видовете пари.	10
Изяснява функциите на парите.	20
Разяснява същността на понятието валута и посочва видове валути.	20
Описва отличителите знаци на паричните единици.	30
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №2: Обслужване на клиенти от касиера при извършване на парични обменни операции.

План тезис: Касиерът - неговото място и значение в предприятието. Разплащане с контрагенти и изисквания за плащане в брой. Издаване на касови бележки, водене на касова книга, ежедневно отчитане на оборота. Изчисляване на сделки по обменен курс, извършване обмяна на валута.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
--	------------------------------

Изяснява мястото и значението на касиера в предприятието.	20
Описва процеса на разплащане с контрагенти и изискванията за плащане в брой..	20
Познава процеса на издаване на касови бележки.	20
Характеризира ежедневно отчитане на оборота и водене на касова книга.	20
Изчислява сделки по обменен курс и извършва обмяна на валута.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №3: Работа на касиера с офис техника.

План тезис: Изисквания за използване, поддържане и опазване на офис техниката. Видове офис техника и специално оборудване - калкулатор, телефон, факс, скенер, копирно оборудване, принтер, касов апарат, устройство за разпознаване на фалшиви банкноти, компютър, баркод четец; ПОС терминал, банкнотоброячни и монетоброячни машини, банкнотосортираща машина, бандеролираща машина.

Комуникация чрез Интернет. Електронни разплащания – основни сведения. Използване на програмни продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
Познава изискванията за използване, поддържане и опазване на офис техниката.	15
Характеризира видовете офис техника и оборудване.	30
Разяснява комуникацията чрез Интернет.	15
Познава системите за електронно разплащане.	20
Описва програмни продукти в работата на касиера.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №4: Етично обслужване на клиенти от касиера.

План тезис: Касиерът и неговото място в процеса на обслужване на клиентите. Етични норми и поведение на касиера. Основни операции, свързани с обслужването на клиентите – изчисляване на дължима сума от клиенти, приемане на банкноти, ваучери, банкови карти. Специални ситуации при работа с клиенти и техники за разрешаване на конфликтни ситуации.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
Изяснява мястото на касиера в процеса на обслужване на клиенти.	20
Познава етичните норми на поведение на касиера.	20
Описва процеса на разплащане чрез банкноти, ваучери, банкови карти.	20
Познава специфичните ситуации при работата с клиенти.	20
Прилага техники за разрешаване на конфликтни ситуации.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №5: Документиране и документооборот в предприятието. Счетоводни документи - видове и нормативни изисквания.

План тезис: Документиране и документалната обосновааност на стопанските операции и факти. Документооборот. Съхраняване на счетоводни документи. Първичен счетоводен документ. Вторичен счетоводен документ. Регистър. Счетоводен електронен документ.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Познава метода документиране и правилата за документалната обосновааност на стопанските операции и факти.	30
2. Характеризира понятието документооборот.	15
3. Познава изискванията по закон за съхраняване на счетоводни документи.	25
4. Характеризира видовете счетоводни документи – първичен, вторичен, регистър.	15
5. Познава и характеризира счетоводен електронен документ.	15
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 6: Характеристика и съставяне на счетоводни документи – фактура, приходен касов ордер, разходен касов ордер, платежно нареждане за кредитен превод, фискален бон и сторно.

План тезис: Характеристика и функция на счетоводни документи – фактура, приходен касов ордер, разходен касов ордер, платежно нареждане за кредитен превод, фискален бон и сторно. Задължителни реквизити.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Характеризира документ фактура – функция, реквизити, стопански операции, при които се съставя.	20
2. Характеризира документ приходен касов ордер – функция, реквизити, стопански операции, при които се съставя.	20
3. Характеризира документ разходен касов ордер – функция, реквизити, стопански операции, при които се съставя.	20
4. Характеризира документ платежно нареждане за кредитен превод – функция, реквизити, стопански операции, при които се съставя.	20
5. Характеризира документи фискален бон и сторно – функция, реквизити, стопански операции, при които се съставят.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №7: Парични средства на предприятието в лева и валута.

План-тезис: Характеристика на паричните средства в лева и валута. Счетоводни документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Характеризира паричните средства в лева.	20
2. Характеризира паричните средства в валута.	20
3. Познава счетоводните документи, свързани с паричните средства в лева и валута.	20
4. Познава счетоводните сметки, свързани с отчитане на паричните средства в лева и валута.	20
5. Познава стопанските операции, свързани с паричните средства в лева и валута и умее да съставя правилни счетоводни записвания за тях.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №8: Разчети с доставчици и клиенти в лева.

План-тезис: Характеристика на разчетите с доставчици и клиенти в лева. Възникване и закриване на разчети с доставчици и клиенти от страната. Отчитане на разчетите – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Характеризира разчетите с доставчици и клиенти.	20
2. Познава особеностите при възникване и закриване на разчети с доставчици и клиенти.	20
3. Познава счетоводните документи, свързани с разчетите с доставчици и клиенти.	20
4. Познава счетоводните сметки, свързани с отчитане на разчетите с доставчици и клиенти.	20
5. Познава стопанските операции, свързани с доставчици и клиенти и умее да съставя правилни счетоводни записвания за тях.	20
Общ брой точки:	100

Изпитна тема №9: Трудови правоотношения

План тезис: Трудови правоотношения – понятие и видове. Видове основания за възнаграждение на ТПО. Трудов договор – понятие и сключване на трудови договори. Видове трудови договори. Трудова дисциплина и дисциплинарна отговорност.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1.Обяснява и формулира разликата между индивидуалното трудово правоотношение и колективното.	20
2.Изброява и разграничава видовете основания за възникване на индивидуално трудово правоотношение и разликите между тях.	20
3.Обяснява понятието за трудов договор и особеностите при неговото сключване, залегнали в КТ. Разграничаване на срочните от безсрочните трудови договори.	30
4.Обяснява трудовата дисциплина, дисциплинарното производство и видовете дисциплинарни наказания.	30

Общ брой точки:	100
------------------------	------------

Изпитна тема №10: ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТНА ЗАПЛАТА И БРУТНО ТРУДОВО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ

План тезис: Нормативни документи. Институции - НАП, НОИ, НЗОК. Същност на трудовия договор и работната заплата. Работно време - същност и изчисляване. Основно трудово възнаграждение, НКПД, НКИД. Допълнителни и други трудови възнаграждения. Други допълнителни възнаграждения. Облагаеми и необлагаеми доходи по трудов договор.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Познава нормативните документи уреждащи организацията на работната заплата. Характеризира институциите, чиято дейност е свързана с доходите от възнаграждения.	20
2. Описва и знае същността на трудовия договор, работната заплата и работно време.	25
3. Характеризира основното, допълнителното и другите трудови възнаграждения и допълнителни възнаграждения.	30
4. Обяснява облагаемите и необлагаеми доходи по трудов договор.	25
Общ брой точки:	100

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. УКАЗАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно индивидуално практическо задание №1:

1. Да се опише документално процеса на продажба на стоките, издаването на документ за служебен аванс в лева и приключването на работния ден на касиера при
Индивидуално практическо задание № 1.

Във фирма „Мечта“ ООД са извършени следните операции, свързани с покупко-продажба, заприхождаване и отчитане на стоки в склада.

МОЛ на фирма „Мечта“ ООД, гр. София, ул. „Свобода“ 10, ЕК по ЗДДС: BG200161393 в качеството на управител е Андрей Папазов.

На 01.09.2020 г. касиерът на фирма „Мечта“ ООД Петър Трифонов продава с данъчна фактура № 0000032711 следните стоки:

1 бр. вградена фурна „DeLonghi „ с цена 599,00 лв.

1 бр. вграден керамичен плот „DeLonghi „ с цена 459,00 лв.

1 бр. бойлер „Atlantic“ с цена 259,00 лв.

(цените са без ДДС)

Купувачът на посочените стоки е частна кухня „Вкусно“ ЕООД, гр. София, ул. „Сан Стефано“ 12, ЕК по ЗДДС: BG200578045.

Купувачът извършва плащането в брой.

На следващия ден друг слуител във фирма „Мечта“ ООД – Надя Борисова, заминава в командировка в Мюнхен, Германия, за което и е разрешен служебен аванс в размер на 500 евро.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото индивидуално задание:

Иска се:

1. Да се опише последователността на действия на касиера, свързани с продажбата и документирането на операциите.
2. Да се опишат действията на касиера при изплащането на служебния аванс.
2. Да се опишат задължителните изисквания съгласно ЗБУТ.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Пример:

№	Критерии	Показатели	Макси- мален брой точки	Тежест
1.	<p>Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<p><i>1.1. Спазва изискванията за работа с технически средства в условията на труд.</i></p> <p><i>1.2. Разпознава възможните опасни ситуации и дефинира предписанията за своевременна реакция.</i></p> <p><i>1.3. Познава и описва дейности по опазване на околната среда.</i></p>		<i>да/не</i>
2.	<p>Нормативна база, правила и вътрешна документация</p>	<p><i>2.1. Познава обектите на отчетност съгласно нормативната уредба.</i></p> <p><i>2.2. Адаптира вътрешните правила в предприятието, съответстващи на изискванията.</i></p> <p><i>2.3. Познава и описва необходимите стопански операции и документи.</i></p>	<p>5</p> <p>5</p> <p>5</p>	15

3.	Подбор и оформление на необходимите счетоводно-отчетни документи	3.1. Преценява типа и вида на необходимите документи. 3.2. Попълва вярно необходимите образци на документи, съответстващи на съдържащите се в заданието операции.	20 20	40
4.	Систематизира последователността на операциите	4.1. Уверен е в последователността на действията си обвързвайки ги със съответната документация.	10	10
5.	Самоконтрол и самооценка	5.1. Умее да изготвя нужния отчет. 5.2. Запознат е със съхранението на отчета. 5.3. Прави разчет на времето за изпълнение на индивидуалното задание.	6 6 3	15
6.	Изводи и анализи	6.1. Умее да превалутира паричните единици. 6.2. Характеризира процесите, свързани с избрания обект/и на отчитане	5 5	10
7.	Оформление и завършен вид	7.1. Оформя точно и ясно отговорите. 7.2. Нагледност при попълване на документите. 7.3. Подрежда в хронологичен вид отговорите и решенията	3 3 4	10
	Общ брой точки:		100	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация по специалността код **3450601 „Касиер“**, професия код **345060 „Касиер“** е в точки както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки, определени в националната изпитна програма.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 30 процента частта по теория на професията и 70 процента частта по практика на професията от общия брой точки.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява както следва:

Окончателна оценка в брой точки = 0,3 x получения брой точки от част по теория на професията + 0,7 x получения брой точки от част по практика на професията

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценка от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Национални счетоводни стандарти
2. Закон за платежните услуги и платежните системи от 2009 г.
3. Закон за ограничаване на плащанията в брой от 2011 г.
4. Закон за счетоводството
5. Манчева, Д., Радков, Р., Банково дело, Мартилен, София, 2013 г.
6. Наредба №18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства
7. Петров, Л., Основи на счетоводството, Мартилен, София

8. Стефанов, Г. и колектив, Основи на правото, Мартилен, София, 2009 г.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Полина Маринова, Национална търговска гимназия - Пловдив
2. Гергана Николова, Национална търговска гимназия - Пловдив

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

a) Примерен изпитен билет

<p>.....</p> <p><i>(пълно наименование на училището/обучаващата институция)</i></p> <p>ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ</p> <p><i>по професията код 345060 „КАСИЕР“ специалността код 3450601 „КАСИЕР“</i></p> <p>Изпитен билет №.....</p> <p><i>Изпитна тема: .....</i> <i>(изписва се точното наименование на темата)</i></p> <p>План-тезис: ....</p> <p><i>Описание на дидактическите материали:.....</i></p> <p>Председател на изпитната комисия:..... <i>(име, фамилия) (подпис)</i></p>
--

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И
СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията код 345060 „КАСИЕР“

специалността код 3450601 „КАСИЕР“

Индивидуално практическо задание № 1

На ученика/обучавания .....
(трите имена на ученика/обучавания)
от ..... клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се .....
(вписва се темата на изпитното задание)

.....
1. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:
.....
.....
.....

<p><i>УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:</i> .....</p> <p style="text-align: right; margin-right: 100px;"><i>(име, фамилия)</i></p> <p style="text-align: right;"><i>(подпис)</i></p> <p><i>Председател на изпитната комисия:</i>.....</p> <p style="text-align: right; margin-right: 100px;"><i>(име, фамилия)</i></p> <p style="text-align: right;"><i>(подпис)</i></p> <p><i>Директор/ръководител на обучаващата институция:</i>.....</p> <p style="text-align: right; margin-right: 100px;"><i>(име, фамилия)</i>   <i>(подпис)</i></p> <p style="text-align: center;"><i>(печат на училището/обучаващата институция)</i></p>
--

в) Примерно указание за работа за учениците/курсистите и примерни тестови задачи с еталон за оценяване и ключ на верните отговори

Указание за работа

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа..... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за усвояване и контрол за придобиване на първа степен на професионална квалификация на специалност код 3450601 „Касиер“ от професия код 345060 „Касиер“ от професионално направление код 345 „Администрация и управление“

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начина на отговор е описан в задачата.

При отбелязване на отговор, който искате да промените, оградете в кръгче грешното отбелязване и се подпишете пред него.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди да посочите някой отговор.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност .... астрономически часа.

ЖЕЛАЕМ ВИ УСПЕХ!

2) Разработване на тест

1. Примерна матрица на целите

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

Примерни равнища по Таксономия на Лемке – Блум

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране.	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва

2. Примерна матрица на писмен тест по Изпитна тема № 1

Разработва се от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията като към таблицата за критерии за оценка по всяка тема се разписват графи 3, 4 и 5.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища		
		I	II	III
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Обяснява необходимостта от възникване на парите	10	3	1	
2. Разбира значението на парите	10	1	2	
3. Познава видовете пари	30		3	3
4. Обяснява функциите на парите	10	3	1	
5. Познава понятието валута и видовете валути	20	2	1	2
6. Описва отличителните знаци на паричните единици	20	1		3
Общ брой задачи:	26	10	8	8
Общ брой точки:	100	20	32	48
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 				

3. Според типа на отговора, тестовите въпроси и задачи, които е препоръчително да използвате са от следните основни групи:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
  - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
  - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване /с полуоткрит отговор/;**
  - Въпроси и задачи за допълване на дума, или фраза или елемент от чертеж/схема;
  - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
  - Задачи с един или повече верни отговори;

- Въпроси за избор между вярно и грешно

4. Примерна тестова задача от равнище „Знание”

2 точки

Дефинирайте понятието „валута”:

- а) паричната единица за обмен на дадена държава или общност;
- б) механизъм за регулиране на парите в обръщение в дадена държава;
- в) средство за плащане, което изразява стойността на стоките.

Еталон на верния отговор: а)

Ключ за оценяване:

Отговор а) – 2 точки

Всички останали отговори 0 точки

При посочени повече от един верен отговор – 0 точки

5. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране”

4 точки

Посочете реквизитите на лицевата страна на банкнотата от 10 лева, емисия 2020 г.:

а) наименование на емисионния институт, година на емисия, подписи, сериен номер, портрет, номиналната стойност на банкнотата с цифри и думи знак за незрящи граждани;

б) наименование на емисионния институт, година на емисия, текст и подписи, цвят, размер, сериен номер, портрет, номиналната стойност на банкнотата с цифри и думи знак за незрящи граждани;

в) наименование на емисионния институт, година на емисия, текст и подписи, цвят, размер, сериен номер, портрет, скици от научните трудове на д-р Петър Берон, номиналната стойност на банкнотата с цифри и думи, знак за незрящи граждани.

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 4 точки

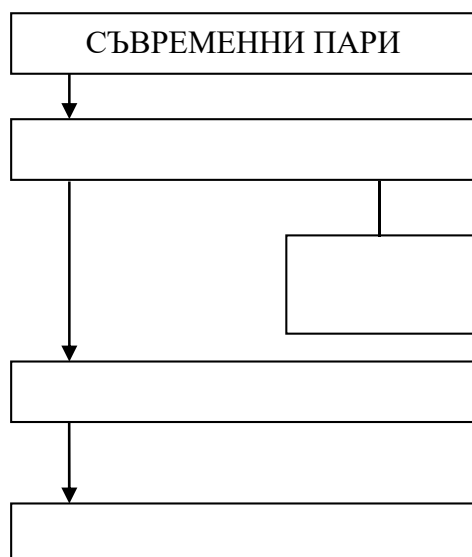
Всички останали отговори 0 точки

При посочени повече от един верен отговор – 0 точки

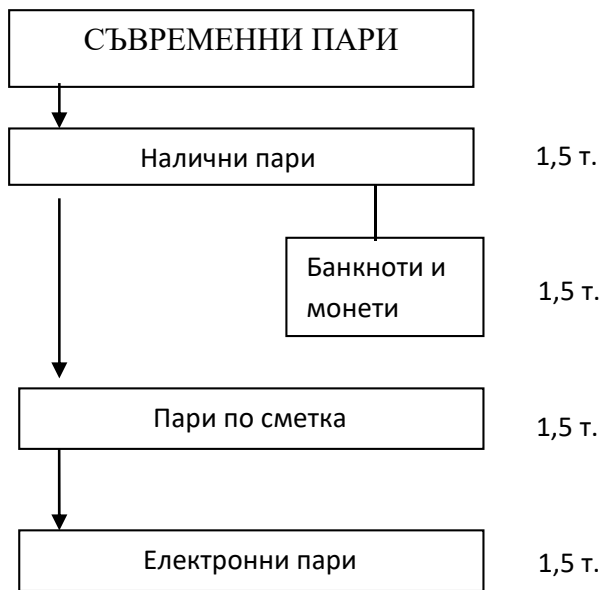
6. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“:

6 точки

Попълнете схемата за видовете съвременни пари:

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

ПРОЕКТ!